

Боротьба зі злочинами у сфері торгівлі людьми

Ільницька В.М., курсант 303 навчальної групи ННІ № 1 НАВС.

Науковий керівник: завідувач кафедри спеціальної техніки та оперативно-розшукового документування ННІ № 1 НАВС, кандидат юридичних наук, доцент **Марков М.М.**

У сучасному світі торгівля людьми є одним з найбільш бруталних та масових порушень прав і свобод людини. Актуальність теми підтверджується тим, що свобода людини є однією з головних цінностей сучасного цивілізованого суспільства, а забезпечення недоторканності свободи особи – однією з головних функцій держави.

Торгівля людьми — це одна із сучасних форм рабства, що включає в себе домашнє рабство, примусові шлюби, боргову кабалу, примусове зайняття проституцією чи участь у виготовленні порнографічної продукції, нестерпні форми праці тощо.

Торгівлю людьми, залежно від мети, можна поділити на:

1) торгівлю жінками і дітьми з метою використання їх в сексуальних цілях (для виробництва порнографічних матеріалів чи зайняття проституцією);

2) торгівля людьми з метою експлуатації їх праці;

3) торгівля людьми з метою залучення в боргову кабалу;

4) торгівля людьми з метою використання у збройних конфліктах;

5) торгівля з метою втягнення у злочинну діяльність;

6) торгівля дітьми з метою усиновлення (удочеріння) в комерційних цілях.

Кримінальний кодекс України дає визначення поняття торгівлі людьми шляхом перелічення діянь, що входять до її складу. Так, відповідно до статті 149 КК під торгівлею людьми розуміється:

1) продаж чи інша оплатна передача людини.

2) здійснення стосовно людини будь-якої іншої незаконної угоди, пов'язаної із законним чи незаконним переміщенням за її згодою або без згоди через державний кордон

України для подальшого продажу чи іншої передачі іншій особі.

Об'єктивна сторона злочину виражається в активних діях, спрямованих на експлуатацію людини з метою отримання прибутку:

1) торгівля людьми;

2) здійснення іншої незаконної угоди, об'єктом якої є людина;

3) вербування;

4) переміщення;

5) переховування;

6) передача або

7) одержання людини, вчинені з метою експлуатації, з використанням обману, шантажу чи уразливого стану особи.

Існує багато причин торгівлі людьми. Ці причини є комплексними та взаємопов'язаними. До зовнішніх причин торгівлі людьми відносять такі: Недієву систему протидії торгівлі людьми у світі (відкриття кордонів, спрощення можливості для подорожування; невідповідність міжнародної нормативно-правової бази щодо запобігання торгівлі людьми та захисту потерпілих осіб реальним умовам, брак механізмів реалізації законів; корумпованість відповідальних органів, які забезпечують дотримання законності; неузгодженість міграційної політики з реаліями ринку праці в країнах; лояльне законодавство до занять проституцією у багатьох країнах світу. До внутрішніх передумов торгівлі людьми можна віднести такі: економічні (економічна нестабільність у державі; наявність насильства в сім'ї; авторитарна поведінка батьків, жорстоке поводження та занедбаність часто з боку батьків, членів родини або оточення; очікування фінансової допомоги від одного з членів сім'ї), психологічні (викривлення моральних цінностей значної частини населення та їхня деформація, що обумовлено низкою причин: неблагополуччя у родині; бездоглядність або надмірно жорсткий контроль, який провокує протест, незалежно від статків родини; порушення емоційних контактів з членами родини), інформаційні (погана обізнаність українських громадян щодо можливостей працевлаштування та перебування за кордоном та їх наслідки), правові (відсутність належної системи захисту потерпілих; недостатнє покарання злочинців).

Департамент боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, Національної поліції України є структурним підрозділом Національної поліції України, який функціонує у складі

кримінальної поліції та відповідно до законодавства України забезпечує реалізацію державної політики у сфері протидії торгівлі людьми, запобігання вчиненню, виявлення, припинення та розкриття кримінальних правопорушень, пов'язаних з нелегальною міграцією, а також правопорушень у сфері суспільної моралі.

Метою соціальної програми протидії торгівлі людьми на період до 2020 року є запобігання торгівлі людьми, підвищення ефективності виявлення осіб, які вчиняють такі злочини або сприяють їх вчиненню, а також захист прав осіб, постраждалих від торгівлі людьми, особливо дітей, та надання їм допомоги.

Виконання Програми передбачається протягом 2016-2020 років. На 2017-2019 роки, зокрема, заплановано: удосконалення нормативно-правової бази у сфері протидії торгівлі людьми, запровадження стандартів надання соціальних послуг особам, які постраждали від неї, інформування громадськості через засоби масової інформації, спеціальні друковані матеріали про нові тенденції у торгівлі людьми (трудова експлуатація, вилучення органів, використання у збройних конфліктах тощо); проведення моніторингових візитів до всіх регіонів України з метою перевірки стану виконання актів законодавства та діяльності закладів, що надають допомогу особам, які постраждали від торгівлі людьми; проведення комплексних соціологічних досліджень, інших заходів з метою оцінювання масштабу поширення різних форм експлуатації та торгівлі людьми.

В Україні тільки за останні чотири роки було виявлено 702 злочини в сфері торгівлі людьми, заарештовано лише 223 особи. Кількість потерпілих складає 776 і 613 кримінальних проваджень направлено до суду.

Більше половини постраждалих від таких злочинів це жінки - 540 осіб, чоловіків постраждало 236, неповнолітніх - 46.

Отже, торгівля людьми – це сучасне рабство, продаж/купівля/передача людей з метою експлуатації та одержання прибутку. Торгівля людьми вважається особливо тяжким злочином в Україні та багатьох інших країнах. Стаття 149 Кримінального Кодексу України передбачає, що злочини, пов'язані з торгівлею людьми, караються позбавленням волі на строк від 3 до 15 років. Від торгівлі людьми може постраждати будь-хто, незалежно від віку, статі, освіти чи соціального статусу. Статистика надання допомоги постраждалим особам в Україні свідчить, що чоловіки і жінки становлять приблизно однакову кількість серед постраждалих; 10% постраждалих – діти, які є особливо вразливою та незахищеною групою. Торгівля людьми та експлуатація доведених до відчаю людей – загрози, що зростають в умовах економічної кризи та збройного конфлікту. Важка ситуація багатьох українців, зокрема, внутрішньо переміщених осіб, робить їх більш схильними приймати будь-які пропозиції працевлаштування. Жертв торгівлі людьми використовують як дешеву робочу силу, для примусового надання сексуальних послуг, у жебрацтві. Іноді жертві вдається втекти самостійно, в інших випадках вибратися з цієї ситуації можуть допомогти небайдужі люди, які знають про експлуатацію, правоохоронці, спеціалізовані організації. Потрібно зазначити, що дана проблема є актуальною на сьогоднішній день не тільки в Україні, а й у усьому світі.